

5779

Torah from Around the World

Zedenleer is de grammatica van de godsdienst. Het is gemakkelijker naar de letter te handelen dan goed te handelen.

Ludwig Börne (geboren als Loeb Baruch, 1786 – 1837),

Duits-joods politiek schrijver en satirist

Sjabbat 5 januari 2019 / 21 Tewel 5779, Waéra, Sjemot/Exodus 6:2 - 9:35

Tanach blz. 118 - 126

Haftara: : I Sjemoeël/Samuel 6: 1 - 16

Tanach blz. 548 - 549

vertaler: Benjamin Cohen

Commentaar: Rabbijn Steven Carr Ruben, emeritus rabbijn van Kehillat Israel Reconstructionist Congregation in Pacific Palisades, Californië.

[Het Engelse origineel](#)

Het Goddelijke benoemen

Namen zijn heel belangrijk. Zij hebben een eigen innerlijke kracht. Er zijn namen die tot revoluties inspireerden en hele beschavingen omverwierpen. Er zijn namen die

doodsangst teweegbrachten in de harten van hen die ze hoorden. En natuurlijk zijn er velen die beweren dat het mooiste geluid dat een mens ooit hoort, het geluid van zijn of haar eigen naam is.

Sommige namen onthullen de geheime dromen en verlangens van de ouders die de naam gaven. Andere namen staan voor een nieuwe kans in het leven, het gevoel van oneindige mogelijkheden of van de zoektocht naar een nieuwe identiteit. Mensen nemen namen aan om hen te helpen hun persoonlijkheid te veranderen, inspiratie te krijgen voor een nieuwe denkwijze, het verleden los te laten, of een nieuwe of unieke intermenselijke relatie te markeren. Namen herinneren ons eraan wie we zijn en wie we misschien nog zullen kunnen worden.

Er zijn 'koosnaampjes', die we onze geliefden geven om hen te onderscheiden van onze gewone relaties. We geven mensen een scheldnaam om onze afkeuring of boosheid te tonen. Er zijn namen waarvan alleen al de klank oorlog en verwoesting en pijn hebben teweeg gebracht, en andere wier lieflijke melodie herinneringen aan tederheid, mededogen en liefde oproepen.

Er zijn in deze wereld culturen die namen gebruiken om er de essentie van de ziel mee te vangen. En andere die namen gebruiken om kwaad af te wenden of magie en mysterie te creëren.

Ongeacht wie je bent of waar je woont, welke taal je spreekt of welke cultuur je omarmt, niemand is ongevoelig voor namen. Dat is de reden waarom de openingszinnen van de sidra deze week zo vol zitten met joodse mystieke betekenissen en belangrijk zijn. De sidra begint zo: „God zei tegen Mosjé: Ik ben *Adonai* (*Joed-Hé-Wav-Hé* in het Hebreeuws). Ik ben aan Awraham, Jitschak en Jaäkov verschenen als *El Sjaddai*, maar mijn naam *Adonai* heb Ik niet aan hen bekendgemaakt." (Sjemot 6:2, 3)

De Joodse mystieke literatuur leert ons : „Er zijn zeventig namen voor God”. En inderdaad, in de Tora, Talmoed, Midrasj en alle joodse literatuur, wordt aan God gerefereerd met bijna meer namen dan je kunt tellen. Waarom zoveel namen, en waarom zegt God tegen Mosjé dat de naam die hij van God kent, anders is dan de naam die Awraham, Jitschak en Jaäkov kennen? In feite was de naam, waarvan God beweert dat de aartsvaders hem niet kenden, hen in elke fase van het bijbelse verhaal zeer vertrouwd. De realiteit is dat *Adonai* (*Joed-Hé-Wav-*

Hé) de populairste vorm van Gods naam in de hele Tanach is. Hij komt maar liefst 6.823 maal voor! Dus waarom zou God beweren dat dit niet de naam was die Hij tegenover de aartsvaders gebruikte?

Het antwoord ligt in de kracht van de namen zelf; in ons persoonlijke begrip van wat het betekent om heilig te zijn; en in de erkenning dat ieder van ons, eigenlijk, ook nog zijn persoonlijke namen voor God heeft. Want de echte betekenis van de namen van God wordt afgeleid uit de context waarin die namen worden gebruikt, en de hoedanigheden en eigenschappen van heiligheid die ze symboliseren.

De Midrasj over de sidra van deze week legt dit uit in traditionele rabbijnse taal. „Rabbi Abba bar Memel zei, God zei tegen Mosjé: ‘Jij wilt Mijn naam weten? Ik sta bekend om Mijn daden. Soms sta Ik bekend als *El Sjaddai*, soms als *Tseva’ot*, soms als *Elohiem*, soms als *Adonai*. Wanneer Ik een oordeel over de Schepping vorm, heet Ik *Elohiem*. Wanneer Ik oorlog voer tegen het kwade, heet Ik *Tseva’ot*. Wanneer Ik de overtredingen van de mens vergeef, heet Ik *El Sjaddai*. Wanneer Ik mededogen met Mijn wereld toon, heet ik *Adonai*, want elke keer dat Ik *Adonai* wordt genoemd, vind je de eigenschap van mededogen. Zo zie je dat je Mij en Mijn naam kunt kennen naar aanleiding van Mijn daden.’”

Daarom leren de rabbijnen ons dat er zeventig namen zijn voor God. Iedere naam staat voor een eigenschap in relatie tot de mens; elk van ons kan ervoor kiezen om die eigenschap na te volgen in ons eigen leven. Vandaar dat de joodse mystiek stelt dat de ideale toestand om in te verkeren is: in harmonie zijn met het goddelijke, door het nadoen van de eigenschappen die worden weerspiegeld in het hele scala van goddelijke namen.

Net zoals God ‘De Barmhartige’ wordt genoemd (*HaRachaman* in het Hebreeuws), zo kan elk van ons ernaar streven barmhartig te zijn in ons gedrag naar anderen. Net zoals God *El Sjaddai* (‘De Voedster’) wordt genoemd (deze vertaling berust waarschijnlijk op het vaak veronderstelde verband met het woord *sjaddajiem*, dat 'borsten' betekent, red.), zo kunnen wij voedend zijn met betrekking tot de dromen en verlangens van anderen. Net zoals God ‘De Rechtvaardige Rechter’ (*Dajan HaEmet*) wordt genoemd, zo kunnen wij in ons leven de eerlijkheid vormgeven en opkomen voor rechtvaardigheid.

Dus wanneer God Mosjé zegt dat Hij onder een andere naam bekend was bij de aartsvaders, dan is dat omdat ieder moment in de geschiedenis, en iedere uitdaging die ons persoonlijk ten

deel valt, van ons verlangt dat wij een andere eigenschap van heiligheid verkiezen en die navolgen in ons leven. We moeten die naam van God kiezen, die de essentie bevat van de goddelijke eigenschappen die past bij het moment, en waarmee we de uitdaging aan kunnen.

Het leiderschap van Awraham, de lessen van Jitschak, de uitdagingen van Jaäkov verlangden allemaal een ander rolmodel van heiligheid dan de eisen die aan Mosjé werden gesteld; hij moest een bevrijder zijn en daarna de gever van de Tora en grondlegger van een hele Bijbelse beschaving. Het opmerkelijkst aan de sidra van deze week is dit: zelfs toen God van Mosjé eiste dat hij een kosmisch gevecht aanging met de Farao om de harten, zielen en lichamen van de Jisraëlieten; zelfs toen Hij op het punt stond om de Egyptenaren met plaag na plaag te bestoken, eindigend met de dood van hun eerstgeborenen; zelfs toen was de naam waarmee Hij genoemd wilde worden *Adonai (Joed-Hé-Wav-Hé)*, een naam die de Midrasj voor altijd verbindt met ‘de eigenschap van mededogen’. Als dat niet typisch joods is, dan weet ik niet wat wel.